

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 158-1914)

Originalt emne

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 11. juni 1914](#)
- 2) [Byrådsmødet den 25. juni 1914](#)
- 3) [Byrådsmødet den 17. december 1914](#)
- 4) [Byrådsmødet den 4. februar 1915](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 11. juni 1914 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 158-1914)

Indstilling fra Budgetudvalget

angaaende Højtidsofferets Afløsning og Afløsning af de kirkelige Funktionærers
Accidenser.

Udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 25. juni 1914 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 158-1914)

80 Mødet den 25. Juni 1914.

"Efterat Byraadet i sit Møde den 19. Marts d. A. havde bemyndiget Budgetudvalget til at forhandle med de til Højtidsoffer og Akcidenser her i Byen berettigede dels angaaende en ændret Ordning af Højtidsoffer afløsningen dels angaaende det fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Byraadets Erklæring fremsendte Forslag til en Afløsning i Henhold til Lov Nr. 47 af 14. Marts 1913 af Akcidenserne, har Udvalget indledet saadanne Forhandlinger og tillader sig derefter at meddele følgende :

Med Hensyn til Højtidsofferets Afløsning er man med Repræsentanter for de Offerberettigede bleven enig om hosfølgende Udkast, hvorved den i 1886 indgaaede, ved kgl. Resolution af 29. Oktober s. A. stadfæstede Overenskomst (jfr. Byraadets Forhandlinger for 1886 Side 115-117), ifølge hvilken der af Kommunen til de Offerberettigede svares et Vederlag for Højtidsofferet af 28 Øre for hver 100 Kr. Skatteindtægt, foreslaas ophævet og en ny Overenskomst, hvorefter Vederlaget fastsættes til 60 Øre for hver offerpligtig Indbygger, foreslaas afsluttet. Dette Udkast har derefter været forelagt de samlede Menighedsraad her i Byen, og disse have givet det deres Tilslutning, saaledes som det fremgaar af hoslagte Udskrift af den ved et Fællesmøde af Menighedsraadene optagne Protokol. Dog have saavel de Offerberettigede som Menighedsraadene udtalt Ønsket om, at den ny Ordning maatte træde i Kraft fra 1. Oktober d. A. at regne.

Ogsaa angaaende den tidligere Byraadet forelagte mellem Menighedsraadene og de Akcidensberettigede under 12. September 1913 indgaaede Overenskomst om Akcidensernes Afløsning har Budgetudvalget forhandlet saavel med de Akcidensberettigede som med de samlede Menighedsraad. Udvalget har til bemeldte Overenskomst stillet hosfølgende Ændringsforslag. De Akcidensberettigede have tiltraadt disse, dog med følgende Undtagelser: Overenskomstens § 1,

1. Stykke, 2, Punktum og 2. Stykke fastholdes fra de Akcidensberettigedes Side i den oprindelige Affattelse. - De Akcidensberettigede mene ikke at kunne gaa ind paa den af Udvalget foreslaaede Tilføjelse til § 1: "For hver Daab udstedes én Daabsattest uden Betaling", idet de gøre gældende, at en saadan Bestemmelse ligger udenfor

Akcidensernes Omraade. - De Akcidensberettigede mene ikke at kunne tage Standpunkt til Bestemmelsen i den ny § 8 om, at Præstepengene skulle bortfalde ved de nuværende Præsters Entledigelse, idet de Akcidensberettigede hævde, at dette Spørgsmaal alene vedrører Ministerium og Byraad. - Endelig have de Akcidensberettigede udtalt Ønsket om, at ogsaa Overenskomsten angaaende Akcidensafløsningen maa træde i Kraft fra 1. Oktober d. A. at regne.

Angaaende Menighedsraadenes Stilling til disse særlig fremhævede Punkter i Akcidensoverenskomsten henvises til den forommeldte Protokoludskrift.

Udvalget skal med Hensyn til disse Punkter bemærke følgende:

Det er, efter hvad der er meddelt Udvalget, Meningen med den oprindelige, mellem Menighedsraadene og de Akcidensberettigede afsluttede Overenskomsts § 1, 2. Stykke (hvor kun nævnes: "Daab, Vielse eller Begravelse"), at Reglen fremtidig ~ under Forudsætning af, at Overenskomsten approberes paa dette Punkt - for 82 Mødetden 25. Juni 1914.

Konfirmationers Vedkommende vil blive den, at der med Hensyn til denne kirkelige Handling ingen Sognegrænser gælder, at altsaa den Præst, til hvem Henvendelse angaaende Konfirmation sker, ikke har Krav paa og heller ikke maa modtage noget Vederlag. Naar dette forholder sig . saa, har Udvalgets Flertal mindre Betænkelighed ved at lade det forblive ved den oprindelige Affattelse af disse Bestemmelser. Dog burde der formentlig for Tydeligheds Skyld tilføjes §'ens 2. Stykke følgende Sætning: "For Konfirmations Vedkommende komme Sognegrænserne indenfor Byen derimod ikke i Betragtning. Forældre kunne henvende sig til hvilkensomhelst af Byens Præster uden Hensyn til, hvor Barnet bor, og uden at den paagældende Præst kan kræve eller har Ret til at modtage noget Vederlag."

Bestemmelserne angaaende Udstedelse af én Daabsattest uden Betaling og angaaende Præstepengene mener hele Udvalget bør fastholdes.

Med Hensyn til Tidspunktet for Overenskomsternes Ikrafttræden bemærkes, at Afgørelse desangaaende formentlig ikke behøver at træffes, før det viser sig, om Sagen kan foreligge endelig afgjort af Ministeriet saa betids, at Overenskomsterne kunne sættes i Kraft den 1. Oktober d. A.

Under Behandlingen af de oftnævnte Overenskomster er der i Tilslutning til de i Byraadets Møde den 19. Marts d. A. faldne Udtalelser i Udvalget rejst Spørgsmaal om forskellige kirkelige Anliggender, som det kunde have Interesse for Kommunen og dens Beboere samtidig at se ordnede. Disse Anliggender ere følgende:

1. Ordningen af Organisternes og Kirkebetjentenes Lønforhold.
2. Fastsættelse af Tiden for Konfirmationsforberedelsen saaledes, at den falder udenfor Skoletiden.
3. Spørgsmaal om Begravelsers Foretagelse om Søndagen.

Med Hensyn til de saaledes rejste Spørgsmaal skal Udvalget bemærke:

ad 1. Det er Udvalget bekendt, at denne Sag er under Overvejelse af de gejstlige Autoriteter. Dens endelige Ordning maa ligge under Kirkeinspektionernes Omraade. Udvalgets Flertal indstiller til Byraadet, at der fra Raadet - i Tilslutning til Menighedsraadens Udtalelse desangaaende, jfr. Udskriften - overfor Kirkeinspektionerne udtales Ønske om, at de ommeldte Funktionærers Lønforhold ordnes samtidig med, at de to fornævnte Overenskomster træde i Kraft.

ad 2. Udvalgets Flertal mener ikke, at dette Spørgsmaal formelt kan inddrages under Akcidensoverenskomsten, men indstiller, at Byraadet i sin Erklæring til Ministeriet angaaende denne Overenskomst udtaler Ønsket om, at der maa blive truffet en Ordning, hvorefter Konfirmationsforberedelsen saavidt mulig finder Sted saaledes, at den ikke er til Hinder for Skoleundervisningen.

ad 3. Ved Lov Nr. 100 af 19. April 1907 § 8 bestemmes, at der fremdeles saavel i Købstæderne som paa Landet skal være Adgang til at faa Begravelser forrettede paa Søn- og Helligdage med Undtagelse af første Juledag, første Paaskedag og første Pinsedag. - Der vil herefter med Hensyn til dette Spørgsmaal ikke kunne foretages videre fra Byraadets Side.

Udvalgets Flertal indstiller i Henhold til det anførte,

a t Byraadet til Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fremsender det forommeldte Udkast til en Overenskomst angaaende en ny Ordning af Højtidsoffer afløsningen;

a t Byraadet til Ministeriet tilbagesender det foreliggende Udkast til en Overenskomst

angaaende Akcidensaflysningen, idet bemærkes, at Byraadet kan tiltræde denne Overenskomst med de i hosfølgende Bilag indeholdte Ændringer, dog saaledes, at Ændringsforslagene til § 1, 1. Stykke, 2. Punktum og til 2. Stykke frafaldes, imod af der tilføjes den foran foreslaaede Bestemmelse angaaende Konfirmationernes Foretagelse uden Hensyn til Sognegrænserne;

a t Byraadet med Hensyn til de foran under Nr. 1 og 2 berørte Anliggender udtaler de dér angivne Ønsker og a t Byraadet med Hensyn til Tidspunktet for Overenskomsternes Ikrafttræden udtaler, at Byraadet principalt maa fastholde det af Raadet foreslaaede Tidspunkt, den 1. April 1915, men at man, forsaavidt Sagen kan ordnes saa betids, at Overenskomsterne kunne træde i Kraft den 1. Oktober d. A., vil tage under Overvejelse, om man fra Kommunens Side kan gaa ind herpaa.

Man tillader sig at henvise til hoslagte Fortegnelse over de Summer, som Højtidsoffervederlaget har udgjort i foregaaende Aar efter Beregningsmaaden 28 Øre pr. 100 Kr. Skatteindtægt."

Fra Budgetudvalgets Mindretal forelaa følgende Indstilling:

"Budgetudvalgets Mindretal anbefaler Byraadet at tiltræde det foreliggende Forslag til ny Overenskomst om Højtidsofferafløsningen samt Overenskomsten angaaende Akcidensers Afløsning, dog paa Betingelse af:

- 1) a t Organisternes og Kirkebetjentenes Lønforhold - forinden de nævnte Overenskomster træder i Kraft - ordnes saaledes, at særlig Betaling for deres Medvirkning ved de kirkelige Handlinger kan bortfalde,
- 2) at Byraadet slutter sig til Budgetudvalgets oprindelige Ændringsforslag til Overenskomsten om Akcidensaflysningen, saaledes som det var forelagt for Menighedsraadene, og som det er formuleret paa det medfølgende Bilag,
- 3) og a t der tilføjes den samme Overenskomst en Bestemmelse om, at Tiden for Konfirmationsforberedelsen lægges uden for de vedkommende Børns Skoletid og fastsættes ved Forhandling mellem Aarhus Byraad og Byens Præster."

Forslaget til Overenskomst angaaende Afløsning af Accidenserne var saalydende:

"Aarhus Bys fire Menighedsraad holdt Fællesmøde i Domkirkens Landmodesal Fredagen den 12. September 1913.

Dagsordenen var Drøftelse af Forslag til Afløsning af Accidenserne for hele Byen, og efter en Forhandling vedtog man med 20 Stemmer mod 2 Stemmer, 4 stemte ikke, følgende Forslag:

I Henhold til "Lov, indeholdende nogle Bestemmelser vedrørende Folkekirkens Præsters Lønningsforhold" § 4 og med Hensyntagen til den almindelige Opfattelse, at alle direkte Pengeydelse for udførte kirkelige Handlinger, kirkelig set, har virket og fremdeles virker uheldigt, af hvilken Grund man med Glæde snarest benytter Lejligheden til at komme bort herfra - og med forventet ministeriel Approbation indgaas herved følgende Overenskomst mellem Aarhus Købstads samlede Menighedsraad og samtlige Købstadens offerberettigede, Præster og Alterdegne.

§ 1.

Fra og med 1. April 1914 ophører Betaling til Sognets Præster og Alterdegne for kirkelige Handlinger : Daab, Vielse, Begravelse og Konfirmation. Det er derefter ikke tilladt at modtage Gaver eller Pengeydelse for udførte indensogns kirkelige Handlinger.

Hvis man ønsker Daab, Vielse eller Begravelse udført af en udensogns Præst, maa man affinde sig med saavel denne som Alterdegnen det paagældende Sted, hvis hans Tjeneste forlanges.

Personer, der afgaar ved Døden paa et af Byens Sygehuse eller Hospitaler, hører, hvad Begravelsen angaar, til deres respektive Sogne.

§ 2.

Som Vederlag for nævnte Accidenser modtager de accidensberettigede aarlig af Aarhus Kommunekasse 39 ½ Øre pro persona af alle i Byen til Folkekirken hørende Medlemmer efter senere anførte Beregning og Fordeling.

§ 3.

Da Accidenserne efter sidste 5 Aars Gennemsnit andrager 24 150 Kr. og Byens til Folkekirken hørende Medlemmer 1. Oktober 1912 udgjorde 61 142, fremkommer tidligere nævnte Beløb 39 ½ Øre som fast Afløsningskvotient for Byen.

§ 4.

Ovennævnte Sum, 24150 Kr., Afløsningssummen, fordeles hvert Aar saaledes mellem Sognene:

Domsognets accidentsberettigede 10 170 Kr.

Frue Sognsdo. 4 600-

St. Pauls Sognsdo. 7 480-

St. Johannes Sognsdo. 1 900-

med Tillæg eller Fradrag af 39 ½ Øre for hver efter senere anført Folketælling til Sagnet tilgaaet eller fraflyttet Person.

Indbyggerantallet, der sognevis svarer til anførte Summer og ud fra hvilke ovennævnte Beregninger foretages, udgør: Domsognet: 17 619, Frue Sogn: 14 986, St. Pauls Sogn: 22 078, St. Johannes Sogn: 6 459.

§ 5.

De efter § 4 fremkomne Summer fordeles mellem Sognenes accidentsberettigede efter følgende Skala: Sognekvotienten:

Domsognet:

Stiftsprovsten..... 496/1017.

1. resid. Kapellan. 148/1017.

2. resid. Kapellan. 125/1017.

Alterdegneren..... 248/1017.

Frue Sogn:

Sognepræsten..... 186/460.

Kapellanden..... 124/460.

Alterdegneren..... 150/460.

St. Pauls Sogn:

Sognepræsten..... 383/748.

Kapellanden..... 145/748.

Alterdegneren ..... 220/748.

St. Johannes Sogn:

Sognepræsten..... 66/95.

Alterdegneren..... 29/95.

§ 6.

Den Sum, der det første Afløsningsaar fra

1. April 1914 til 31. Marts 1915 skal ydes og fordeles mellem Sognene paa den i § 4 anførte Maade, fremkommer ved Bykvotienten, 39 ½ Øre Gange Indbyggerantallet i Byen efter Folketællingen Oktober 1913. For Regnskabsaaret fra 1. April 1915 til 31. Marts 1916: 39 ½ Øre Gange Indbyggerantallet efter Folketællingen 1914 og saaledes fremdeles: Det foregaaende Aars Folketælling lægges til Grund.

Den aarlige Afløsningssum udbetales med 1/12 for hver forløben Maaned, og Beløbet for hvert Sogn sendes fra Kæmnerkontoret en af de sidste Dage i Maaneden til Sognepræsterne, der derefter foretager Fordelingen mellem de paagældende i Sognet.

§ 7.

Denne Overenskomst er gældende, ogsaa efterhaanden som Præsterne ved indtrædende Vakance kommer paa fast Lønning, idet den muligt overskydende Sum da indgaar i Lønningsfonden.

Mødet vedtog at opfordre Kirkeinspektionerne til at indlede en Forhandling om at faa Organisternes og Kirkebetjentenes Lønforhold ændret og ordnet, saa at Betaling i Kirken bortfalder."

Budgetudvalgets Forslag til Ændringer heri var følgende:

"Indledningens Slutning: "offerberettigede" forandres til "akcidensberettigede".

§ 1.

"1914" forandres til "1915".

1. Stykkes sidste Punktum affattes saaledes : "Det er derefter ikke tilladt at modtage Gaver eller Pengeydelser for kirkelige Handlinger, der udføres i Aarhus By, Sognegrænserne komme i saa Henseende ikke i Betragtning".

2. Stykke bortfalder. Hvis det ikke skal bortfalde, uagtet Ændringen i 1. Stykke skulde blive bifaldet, skal "udensogns forandres til "udenbys", og hvis Stykket overhovedet bibeholdes, bør i alle Tilfælde Ordet "hans" forandres til "ogsaa dennes".

Paragrafen slutter med nyt Stykke saaledes: "For hver Daab udstedes een Daabsattest uden Betaling".

§ 2.

"offerberettigede" forandres til "akcidensberettigede". Efter Ordet "Medlemmer" tilføjes: "dog saaledes, at herunder ikke medregnes de Indbyggere, der høre til Valgmenigheden, ej heller akcidensberettigede selv, disses Hustruer og hjemmевærende Børn". Ordene "efter senere anførte Beregning og Fordeling" udgaa.

§ 3.

Ordene "til Folkekirken hørende Medlemmer" forandres til "akcidenspligtige Indbyggere". Efter Ordet "Byen" tilføjes: "Det nævnte Indbyggerantal, 61142, fordeler sig saaledes paa Byens Sogne: Domsognet 17619, Frue Sogn 14986, Set. Pauls Sogn 22078 og Sct Johannes Sogn 6459".

§ 4.

Denne Paragraf bør begynde saaledes: "Efter de Gennemsnitsbeløb, som Akcidenserne have udgjort i Byens forskellige Sogne, vil ovennævnte Afløsningssum, 24150 Kr. være at fordele saaledes:

Ordet "offerberettigede" forandres til "akcidensberettigede". Ordene med Tillæg eller Fradrag - - -" forandres til: "I Henhold til § 2 tillægges eller fradrages derhos for hvert Sogns Vedkommende 39 ½ Øre for hver akcidenspligtig Indbygger, hvormed Sognenes foranførte Indbyggerantal forøges eller formindskes".

Sidste Stykke bortfalder.

§ 5.

Imellem Ordene "Summer" og "fordeles" indsættes: "der tilvejebringes igennem den almindelige Ligning af den personlige Kommuneskat, men som kun maa falde de akcidenspligtige til Byrde", Ordet "offerberettigede" forandres til "akcidensberettigede".

§ 6-

Hvert Aarstal rykkes et Aar frem.

I 1. Stykkes Slutning forandres Ordet "Aars" til "Regnskabsaars", og efter Ordet "Grund" tilføjes: "men altid under lagttagelse af Afgang for de Indbyggere, der efter det foran anførte

ikke ere akcidenspligtige". I 2. Stykke forandres Ordene "for hver forløben" til "ved Begyndelsen af hver", og Ordene "i Maaneden" forandres til "i den forudgaaende Maaned".

Ny § 7.

"Oprettelse af ny Sogne eller Forøgelse af Antallet af akcidensberettigede Embedsmænd i et eller flere af de nuværende Sogne eller en hvilken som helst Ændring af den i Paragrafferne 4 og 5 foreskrevne Fordelingsmaade medfører ikke nogen Forhøjelse af Bykvotienten, de 39 ½ Øre".

§ 8. tidligere § 7.

Ordene "indgaar i" forandres til "tilfalder". Efter Ordet "Lønningsfonden" tilføjes: "De Præstepenge, som for Tiden udbetales til Præster i Domsognet og i Frue Sogn, og som knytte sig til kongeligt Reskript af 23. Maj 1821, bortfalde derimod efterhaanden med de nuværende Præsters Entledigelse".

§ 9.

"Denne Overenskomst kan fra hver af Siderne opsiges med et halvt Aars Varsel til Ophør en 31. Marts, dog kan saadan Opsigelse ikke ske før efter 31. Marts 1924".

Forslaget til Overenskomst angaaende Højtidsofferets Afløsning var saalydende:

"Efter at der under 12. September 1913 mellem Aarhus Bys fire Menighedsraad og Byens accidensberettigede var oprettet Overenskomst om Accidensernes Afløsning, hvilken Overenskomst Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 23. Januar d. A. har fremsendt til Byraadets Erklæring, har der rejst sig Ønske om samtidig at søge ændret Bestemmelserne i den siden 1. Januar 1887 gældende Overenskomst om Højtidsofferets Afløsning, og der er derfor herom imellem Byraadet og de offerberettigede indgaaet følgende ny Overenskomst:

§ 1.

Fra 31. Marts 1915 at regne ophører den Overenskomst at være gældende, som i Aaret 1886 blev indgaaet mellem Aarhus Byraad og de offerberettigede i Aarhus Købstad, og som er stadfæstet af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 29. Oktober s. A.

§ 2.

Fra samme Tidspunkt udbetales der de offerberettigede et Vederlag for den hidtidige Afløsningssum. Vederlaget udbetales af Aarhus Kæmnerkasse med en Tolvtedel ved Begyndelsen af hver Maaned. Det sendes til Sognepræsterne, som derefter, hver for sit Sogns Vedkommende, foretager Fordelingen mellem de offerberettigede.

§ 3.

Vederlaget fastsættes til 60 Øre for hver af Byens til Folkekirken hørende Indbyggere, dog saaledes, at herunder ikke medregnes de Indbyggere, der høre til Valgmenigheden, ej heller de offerberettigede selv, disses Hustruer og hjemmeværende Børn.

§ 4.

Vederlagets Sum, som tilvejebringes igennem den almindelige Ligning af den personlige Kommuneskat, men som kun maa falde de offerpligtige til Byrde, fordeles imellem hvert af Byens Sogne i Forhold til Sogdenes Indbyggerantal, saaledes at Indbyggerantallet i det forudgaaende Regnskabsaar bestandig lægges til Grund for Fordelingen, og saaledes, at Sognepræsten i Domsognet faar 4/9 af det paagældende Beløb, 1. og 2. residerende Kapellan i samme Sogn hver 1/6, Alterdegnen i samme Sogn i Forening med den præsteviede Medhjælper ved Set. Johannes Kirke (Skrivelse af 23. April 1910 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet), Sognepræsten i Frue Sogn 4/9, den residerende Kapellan i samme Sogn 3/9, Alterdegnen i samme Sogn 2/9, Præsteembederne i Sct. Pauls Sogn 7/9, Alterdegnen i samme Sogn 2/9, Sognepræsten i Sct. Johannes Sogn 6/7 og Alterdegnen i samme Sogn 1/7.

§5.

Skulde denne Beregningsmaade medføre Tab for en eller flere af de nuværende offerberettigede, skal Byens Kasse - for saa vidt Tabet ikke er en Følge af Oprettelse af nyt Sogn - yde et saadant Tilskud, at ingen af dem i noget Regnskabsaar kommer til at oppebære mindre Offervederlag end det, der er beregnet for Regnskabsaaaret 1913-14. Dette særlige Tilskud bortfalder dog efterhaanden i Forhold til, hvad den fra Bykvotienten, de 60 Øre, stammende Indtægt maatte stige. Præsterne i Sct. Pauls Sogn lønnes efter Lov af 14. Marts 1913; men det foran nævnte Tilskud skal dog ydes ogsaa til disse Embeder, saa længe der paa Præstelønningsfonden hviler Pensionsbyrde i Anledning af Sognepræst Lyngbys Entledigelse, jfr. dog Bestemmelsen foran om eventuel Nedgang i dette Tilskud samt om dets eventuelle Ophør.

§ 6.

Eventuel Forøgelse af Antallet af offerberettigede Embedsmænd i et eller flere af de nuværende Sogne og som Følge deraf eventuel Ændring af den i § 4 anførte Fordelingsmaade medfører ikke nogen Forhøjelse af Kvotienten eller af det i § 5 ommeldte særlige Tilskud.

§ 7.

Denne Overenskomst, der ogsaa er gældende efterhaanden som Præsterne ved indtrædende Vakance komme paa fast Lønning, idet den muligt overskydende Sum da tilfalder Præstelønningsfonden, kan fra hver af Siderne opsiges med et halvt Aars Varsel til Ophør en 31. Marts, dog kan saadan Opsigelse ikke ske før efter 31. Marts 1924."

Formanden erindrede om, at Sagen oprindelig kun angik det til Byraadets Erklæring indsendte Forslag til Afløsning af Accidenserne, og om, at man da var blevet opmærksom paa en Bestemmelse i den gamle Overenskomst om Højtidsofferets Afløsning, hvorefter der kunde træffes en ny Ordning, naar der var vedtaget en Præstelønningslov. I Henhold hertil havde Byraadet bemyndiget Budgetudvalget til at forhandle med de offerberettigede om en ny og for Byen fordelagtigere Ordning. Taleren gennemgik dernæst Indstillingen, hvorunder han bemærkede, at de nuværende Indehavere af Embederne intet Tab vilde lide ved den ny Ordning.

Mousten udtalte, at Byraadet næppe havde ret meget at sige med Hensyn til Overenskomsten angaaende Accidensernes Afløsning, hvorefter de accidensberettigede skulde have 39 ½ Øre aarlig af alle i Byen til Folkekirken hørende Medlemmer, idet Byraadet ikke kunde modsætte sig Ordningen, naar de accidensberettigede og Menighedsraadene var enige, og Beløbet ikke oversteg Gennemsnittet for de sidste 5 Aar. Noget andet var, at Ministeren maaske vilde betænke sig paa at approbere Ordningen, naar Byraadet ikke kunde give den sin Tilslutning. For Overenskomsten angaaende Offer afløsningens Vedkommende skulde Vederlaget fastsættes til 60 Øre aarlig for hver offerpligtig. I Øjeblikket udgjorde Offer afløsningssummen godt 41000 Kr., men vilde efter den ny Ordning kun blive 36723 Kr., dog skulde de offerberettigede holdes skadesløse for det, de havde haft mere, men dette Beløb vilde formindskes, efterhaanden som Byen voksede, og være helt borte, naar der var blevet 13000 Indbyggere flere, eller de offerberettigede var døde. Dette var i og for sig altsammen godt, men der var forskellige uheldige Sider ved Sagen. Den mest uheldige var, at Accidenserne ikke helt blev afløst, idet

derskulde kunne betales for Daab, Vielse og Begravelse, naar Handlingen blev foretaget af en Præst, der ikke hørte til vedkommendes Sogn. Man var altsaa ikke naaet saa vidt, som man burde. Desuden skulde der ogsaa fremtidig betales til Organist og Kirkebetjent og for Daabsattester. Trods alt dette syntes det, som om Byen paatog sig Forpligtelse til aarlig at betale ca. 20000 Kr. til Kirkefonden. Hele Beløbet udgjorde nemlig ca. 70000 Kr., hvoraf de 12 offer- og accidensberettigede skulde have ca. 48000 Kr., og der vilde altsaa blive ca. 20000 til Præster andre Steder i Landet. Dette var en meget uheldig Side ved Sagen. En anden var, at man ikke samtidig kunde faa Tiden for Konfirmationsforberedelsen lagt udenfor Skoletiden. Det var urigtigt, at Byen betalte 2 Steder for Børnes Undervisning, i Skolen og hos Præsten, og det var til meget stor Gene for Skolen og Eleverne, at Undervisningstiden skulde afbrydes af Præstegjerningen. Kunde Konfirmationsforberedelsen endda foregaa 2 Gange om Ugen til bestemte Tider, men man havde Eksempler paa, at Præsterne forlangte Børnene 4 Gange om Ugen og til alle mulige Tider. Efter hvad der var blevet Taleren fortalt, bevirkede Konfirmationsforberedelsen i Aar, at en 3. Mellemskoleklasse slet ingen Engelsktimer fik. Det vilde næppe være vanskeligt at komme til en heldig Ordning paa dette Punkt, men Præsterne havde ikke villet forhandle derom. Skulde Byraadet ikke kunne tiltræde Budgetudvalgets Mindretals Indstilling, vilde Taleren anbefale at stemme imod den ny Ordning.

Møller bemærkede, at der i Virkeligheden ikke var saa stor Divergens til Stede, og at man i hvert Fald var enig om Offer afløsningen. Naar Hr. Moustén havde beklaget, at Accidenserne ikke blev helt afløst, maatte det dog erindres, at der ikke var Betalingspligt for Daab, Vielse og Begravelse, der blev udført af en udensogns Præst. Præsterne vilde ikke forlange noget, men de vilde paa den anden Side ikke indgaa paa ikke at modtage noget. Dette var i og for sig en meget tilfredsstillende Ordning, da det var kedeligt at bede om noget, man ikke maatte vise en Smule Opmærksomhed for. Vilde man ikke yde noget, kunde man bare lade være. Hr. Mousténs Beregning over det Beløb, der skulde ydes til Kirkefonden, var ikke rigtig, idet der ikke blev 12, men 13 offer- og accidensberettigede, der ialt skulde have ca. 57000 Kr. Dertil kom Pensionen, saa der blev næppe en eneste Øre, i hvert Fald kun meget lidt, tilovers til Fonden. Med Hensyn til Daabsattesterne var hele Udvalget enigt om, at der gratis skulde udstedes een Daabsattest, og med Hensyn til Betalingen til Organisterne var man i Realiteten ogsaa enige, kun at Flertallet indskrænkede sig til at udtale Ønsket om en snarlig Ordning paa dette Punkt. Det vilde næppe være til nogen Nytte at faa Kirkebetjentenes Accidenser afløst, idet de egentlig kun

var Drikkepenge, som Folk vilde give alligevel. Skulde de afløses, vilde det saaledes kun blive en større Udgift set under et. Konfirmationsspørgsmaalet skulde Taleren ikke komme videre ind paa, dog vilde han bemærke, at han nok kunde tænke sig det vanskeligt for Præsterne at lægge Tiden for Konfirmationsforberedelsen saaledes, at den ikke generede Skolerne eller Eleverne. Det eneste maatte være om Eftermiddagen, og da var Præsternes Tid vel nok beslaglagt. Dette Spørgsmaal hørte vist ogsaa til dem, der senere maatte afgøres. Alt i alt vilde Taleren finde det meget kedeligt, om hele Sagen skulde standses, fordi man ikke kunde blive enige om et Par Smaatterier, saa han vilde anbefale Flertallets Indstilling, idet han atter vilde understrege, at der kun blev et meget lille Beløb tilovers til Kirkefonden, hvis der i det hele taget blev noget, og at man kunde lade en hvilken som helst af Byens Præster udføre sine kirkelige Handlinger uden at være forpligtet til at yde noget derfor.

Simonsen delte ikke Hr. Møllers Opfattelse om at opretholde Sognegrænserne indenbys. Det var noget usandsynligt, at denne Ordning skete af Hensyn til Publikum, idet Præsterne vel næppe vilde have modsat sig, at de indenbys Sognegrænser blev ophævet, hvis de virkelig ikke vilde forlange noget for kirkelige Forretninger, der udførtes for udensogns Folk. Ved Mødet med Menighedsraadene havde udenbys boende, der var flyttet ud for at slippe for at betale Skat til Aarhus, været med til at kræve den ny Ordning, hvorefter Kommunen fremtidig kom til aarlig at betale 20000 Kr. til fremmede Præster. I Øjeblikket gik der vel ikke noget til Præstefonden, fordi man havde Præster, der fik 14-16000 Kr., og Degne, der fik 8-9000 Kr. aarlig, men naar deres Tid var forbi, skulde man betale allermindst 20000 Kr. aarlig til Fonden, alisaa til Præster andre Steder i Landet. Desuden var Overenskomsten meget uklar og usikker i forskellige Paragraffer, saa det kunde forudses, at den vilde give Anledning til Kiv og Strid, og selvfølgelig vilde Skatteyderne komme til at trække det korteste Straa. Ved Mødet med Menighedsraadene havde et af Byraadets konservative Medlemmer stemt for at slette de indenbys Sognegrænser, men Forslaget herom var blevet slaaet ned. Taleren nævnte dette for at vise, hvor rimeligt man ogsaa i konservative Kredse fandt dette Krav. Hvorfor man vilde opretholde Sognegrænserne, naar der ikke tilsigtedes dobbelt Betaling, forstod Taleren ikke, navnlig da en af de offerberettigede havde udtalt, at de kirkelige Forhold ved den foreslaaede Afløsning vilde blive ordnet fuldt ud betryggende. Taleren skulde indrømme, at Overenskomsten om Offer afløsningen ikke var værre end den, man havde, men det vilde være heldigt og besparende for Borgerne, om man ikke fik Accidens afløsningen nu, idet man sikkert kunde gaa ud fra, at Accidenserne i Løbet af faa

Aar vilde gaa ned med rivende Fart, hvad de allerede var begyndt paa. Dette fik man ogsaa Bekræftelse paa deraf, at Præster og Degne holdt paa, at Overenskomsten skulde træde i Kraft til 1. Oktober, da de vel indsaa, at de vilde tabe ved at vente til 1. April. Dersom Overenskomsten derfor kunde falde bort, ved at Byraadet nægtede den sin Tilslutning, vilde det være en stor Fordel. Maaske fik man den alligevel, men havde Byraadet sagt Nej, kunde Borgerne dog se, hvem der vilde spare paa Kommunens Budget. Mindretallets Ændringer var et Minimum af, hvad der med Rimelighed kunde forlanges. Fra gejstlig Side havde der ofte været Antydninger fremme om, at der var Præstenød og Kirkenød, og at Meningen med Afløsningen var at afhjælpe denne, saaledes at man fik en Kirke for hver 10000 Indbyggere og en Præst for hver 5000. Foreløbig var der ingen Nød af den Slags, og en nu afgaaet Præst ved Sct. Pauls Sogn havde da ogsaa offentlig skrevet, at der ingen Kirkenød var undtagen de store Højtidsdage. Taleren begreb ikke, hvad Præsterne kunde have at bestille, naar der blev en Præst for hver 5000 Indbyggere. Det viste sig i hvert Fald, at Præsterne i Aarhus havde Tid til mange Ting, f. Eks. til at være Folketingsmænd, og de gjorde ikke Indtryk af at være overanstrengte. Sluttelig anbefalede Taleren Mindretallets Forslag og, hvis det ikke blev vedtaget, da at stemme imod hele Overenskomsten.

N. Joh. Laursen kunde i det væsentlige slutte sig til Hr. Møllers Udtalelse angaaende de 20000 Kr., som de Herrer Mousten og Simonsen mente vilde gaa til Kirkefonden. Forøvrigt havde Taleren allerede i Mødet med Menighedsraadene hørt en lille Generalpiøve paa de nævnte Herrers Foredrag. Hvad de udensogns kirkelige Handlinger angik, saa var Konfirmationen den mest betydende i denne Forbindelse, og om den havde baade Præster og Menighedsraad indstillet, at for den faldt alle Grænser indenfor Byen, saaledes som det havde været Tilfælde i en Aarrække. Naar de Herrer Mousten og Simonsen mente, at Accidenserne blev helt afløst, og at Præsterne tilsigtede at faa dobbelt Betaling ved de kirkelige Handlinger, de foretog for Folk fra andre indenbys Sogne, saa var dette ganske en Misforstaaelse, da det, Præsterne fik for den Art Forretninger, ikke var medregnet i Beløbet. Nogen Tale om dobbelt Betaling kunde der saaledes ikke være, men Taleren kunde forstaa, at dette skulde bruges til en Agitation, der skulde gaa ud paa, at de offerberettigede havde villet tilegne sig uretmæssige Fordele. Taleren vilde gerne røre ved de to Overenskomsters Forhold til hinanden. Alle var 100 Mødet den 25. Juni 1914.

sikkert enige om, at Afløsningen var en kommunal Fordel. At Offer afløsningen var det, var sikkert, fordi den flyttede Grundlaget fra den paalignede Skat til de offerpligtige Personer,

og fordi den i det lange Løb vilde spare Kommunen for adskillige Tusinde Kroner aarlig. Det skulde gerne indrømmes, at der var og havde været Præster, der havde haft overmaade store Lønninger, men dette Forhold bortfaldt netop ved den nu foreslaaede Ordning, At der var vist Imødekommenhed fra den Side skulde ogsaa nævnes. Nogen Tak derfor forlangtes ikke, men det skulde nævnes, og Forudsætningen for, at Offer afløsningen fik den for Kommunen fordelagtige Form, var, at det skulde være medvirkende til, at Accidens afløsningen vilde gaa lidt lempelig, hvad altsaa nu havde vist sig ikke at blive Tilfældet. Hr. Simonsen havde udtalt, at der var en rivende Nedgang i Accidenserne, og at det var derfor, at Præsterne vilde have Overenskomsten til at træde i Kraft til 1. Oktober i Stedet for til 1. April. Dette passede imidlertid ikke, saa hvis en Indrømmelse paa dette Punkt kunde faa de Herrer til at stemme for Overenskomsten, skulde Taleren gerne gaa med til at udskyde Overenskomstens Ikrafttræden til 1. April. Den foreslaaede Afløsning af Accidenserne vilde betyde en ret stor Fordel for den Del af Befolkningen, som Budgetudvalgets Mindretal repræsenterede. Konfirmationsforberedelsen skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa, men kun om den bemærke, at dette Forhold maatte ordnes ved Forhandling mellem Skoleautoriteterne og Præsterne. I og for sig var Spørgsmaalet ret vanskeligt. Med Hensyn til Organisterne og Kirkebetjentene kunde Taleren ganske slutte sig til Hr. Møllers Udtalelser. Angaaende Forstaaelsen af Overenskomsten formodede Taleren, at det var Meningen, naar Overenskomsten var traadt i Kraft, og der blev en Omordning af Præsteforholdene, at saa fik de kirkelige Myndigheder Ret til at omflytte Fordelingen uden Forhandling mellem de kirkelige Autoriteter og Byraadet. Af udenbys Kapitalister, der havde deltaget i Afstemningen i Menighedsraadet, var der kun een, og det kunde ikke erkendes, at den Forsamling, der havde været til Stede, ikke ogsaa havde taget Hensyn til Byen og de saglige Forhold. Med Hensyn til de 20000 Kr., der efter de Herrer Moustens og Simonsens Mening vilde gaa til Kirkefonden, vilde Taleren gaa ud fra, at de nuværende offerberettigede var udtraadt, og de ny Lønforhold indtraadt. Taleren tænkte sig da, at der saa vilde blive 10 Præster med en Løn af gennemsnitlig 4400 Kr. altsaa ialt 44000 Kr. Dertil kom 3 Degne med en Gennemsnitsløn af 3000 Kr., ialt altsaa 53000 Kr. Hvor stort Beløb, der krævedes til Pensionsforpligtelser, naar Lønningsloven var gennemført, kunde Taleren ikke sige bestemt, men antagelig vilde det blive mellem 8000 og 10000 Kr. I alt altsaa 63000 Kr. Da de to Afløsninger omfattede 99 ½ Øre pr. Indbygger, vilde Summen ialt blive ca. 61000 Kr., saa Lønningsfonden vilde komme af med ca. 2000 Kr. Der blev altsaa ikke Tale om, at Byen skulde betale 2000 Kr. til andre Sogne. De

kirkelige Autoriteter havde da ogsaa til Taleren udtalt, at man ikke gik ud fra, at de store Byer skulde afgive noget ekstra til Lønningsfonden. Taleren troede ikke paa Hr. Simonsens Paastand om, at Accidenserne var i rivende Nedgang, og han billigede ikke den Glæde, der laa i Hr Simonsens Ord derom.

Mousten havde ikke udtalt, at der aarlig vilde medgaa 20000 Kr. til Kirkefonden, men at det saa saaledes ud. Den ene Præst var kommet, efter at Forhandlingen om denne Sag var begyndt. Hr. N. Joh. Laursen regnede med 10000 Kr. til Pensioneringen, medens Taleren kun havde regnet med 2500 Kr., hvilket var en betydelig Forskel. Muligvis havde Taleren paa dette Punkt regnet med for lille et Beløb, men derfor var det lige mærkeligt, at Hr. N. Joh. Laursen vilde regne med Fremtiden, men desuagtet regnede med de nuværende Forhold. Det var Præsterne, der ikke vilde medregne det, de fik fra udensogns Folk. Naar Kommunen betalte over 40000 Kr. for de kirkelige Handlingers Udførelse, og Folk betalte særskilt, naar de benyttede en anden Præst end deres Sognepræst, var det dobbelt Betaling. Det gjaldt om at faa Accidenserne helt afløst, saa der absolut intet skulde betales, men det naaede man ikke. Det kunde maaske nok siges, at Tiden for Konfirmationsforberedelsen ikke hørte med under denne Sag, men da Borgerne betalte derfor, var Paastanden vist dog vel langt ude.

Simonsen fandt, at Hr. N. Joh. Laursens Tale var vel egnet til at vildlede Offentligheden. Dog vilde Taleren ikke paastaa, at Hr. N. Joh. Laursen havde tilsigtet dette. Hr. N. Joh. Laursen havde dvælet noget ved Tendensen i Talerens Udtalelser. Forholdet var imidlertid, at naar man havde en anden Mening end Præsterne eller kritiserede Statskirken, saa beskyldtes man for at være kirkefjendsk og religionsfjendsk. Naar dette var ensbetydende med at være statskirkefjendsk, skulde Taleren heller intet have der imod. I Følge sin Stilling var Hr. N. Joh. Laursen interesseret i at forsvare Statskirken. Holdt man sig imidlertid til det virkeligt foreliggende og lod Tendensen ligge, saa var der fra den Side, Taleren tilhørte, ikke udtalt et eneste Ord, der kunde udlægges som fjendsk mod de offerberettigede, men man havde ganske vist sagt, at det maatte være tilstrækkeligt, naar Kommunen erklærede sig villig til til enhver Tid at holde Præster og Degne skadesløse, og man havde i Udvalget tilbudt at fastsætte Accidensafløsningen saa lavt, at man var sikker paa ikke at komme til at svare noget til Fonden. Hvad der manglede ud over den lavtansatte Sum, tilbød man at betale, men hertil havde de offerberettigede sagt Nej. Følgen vilde nu blive, at man kom til at betale 20000 Kr aarlig til Præster andre Steder, for Hr. Moustens Beregning var sikkert fuldstændig rigtig. For at Hr. N. Joh. Laursens Beregning skulde holde Stik, maatte der til

Stadighed være en Præst paa Pension for hver, der var i Embede, hvad næppe blev Tilfælde. En Pensionsafgift paa 10000 Kr. var meget usandsynlig. Her i Byen havde man hidtil ydet 5 % af Lønningerne til Pension, men selv om man regnede med 10 % for Præsternes Vedkommende, vilde man kun naa 6000 Kr. og ikke 10000 Kr. Det skulde fremholdes, at Budgetudvalgets Mindretal var imod Overenskomsten, fordi den forurettede Skatteyderne. Der var ingen, som vilde forurette Gejstligheden, men man vilde ikke gaa med til noget, hvorved man kom til at betale til Præster andre Steder.

N. Joh. Laursen udtalte, at Hr. Simonsens Tale om Præster med 14-16000 Kr. i Løn var ganske tendentiøs, idet kun een Præst var saa højt oppe; flere Præster havde kun 2000 Kr. i Løn.

104 Mødetden 25. Juni 1914.

Ved de bestaaende Forhold havde Taleren tænkt paa Lønningsloven, og med Hensyn til Pensionen havde han udtrykkelig fremhævet, at han intet kunde sige bestemt, men antog, at Udgiften vilde blive mellem 8000 Kr. og 10000 Kr. Dog var Taleren klar over, at 5 % af Lønnen ikke vilde slaa til, hvilket Kommunens Kasse sikkert ogsaa snart vilde faa Erfaring for Men selv om Taleren havde regnet med vel store Tal, vilde Tilskuddet til Fonden dog ikke blive 20000 Kr., næppe 2 á 3000 Kr. For Præsternes Vedkommende var der ganske vist intet i Vejen for at ansætte Afløsningen lavere, men det var der for Statskassens, idet det vilde sige, at Aarhus vilde kræve en betydelig Del af Fonden og Statskassen. Det havde ikke blot været under Overvejelse at faa en saadan Ordning, at de nuværende accidensberettigede intet Tab led, men ogsaa at faa en forsvarlig Ordning for de kommende Dage, ellers vilde man ikke opnaa Ministeriets Approbation.

Jakob Jensen fandt det interessant at høre denne Sags Behandling, naar man vidste, at Præsterne var repræsenterede i Menighedsraadene og i Byraadet. Hr. N. Joh. Laursen havde her i Byraadet talt i sin egen Sag, hvad andre Byraadsmedlemmer ikke havde Lov til. Præsterne havde gennem Tiderne altid forstaaet at holde sig godt dækket.

Overenskomsten af 1886 vidnede om en meget god Beregningspolitik fra deres Side. Da der i sin Tid blev ansat en Præst i Sct. Johannes Sogn til en Løn af 4000 Kr., tilbød Byraadet at give 6000 Kr., hvis de øvrige Præster vilde gaa med til at fiksere Offeret, men det vilde de ikke. Naar der nu var Tale om en ny Form for Lønningerne, holdt Præsterne ligesom tidligere fast ved at ville være godt dækkede. Taleren havde intet imod, at Præsterne levede godt, naar blot de, der skulde betale dem, ogsaa gjorde det, for Taleren

ansaa ikke Præsternes Arbejde for mere værd end alle andre nyttige Borgeres Gerning. Tiden for Konfirmationsforberedelsen skulde helst ordnes sammen med det øvrige, og den burde lægges udenfor Skoletiden. De kommunale Skoler havde indført Mellem- og Realeksamen, men naar Børnene gik til Præst i Skoletiden, gik megen Tid tabt for dem. Hvis Børn var fra Hjem, der havde Raad til at holde Ekstralærer, var der ikke meget at sige dertil, men det var de aller fleste jo ikke. Alle der havde Folkeskolen kær, maatte holde paa, at Konfirmationsforberedelsen skulde foregaa om Eftermiddagen. Taleren vilde henstille, at man fulgte Mindretallets Forslag, som bød den eneste rationelle Ordning. Naar 5 % af Lønnen ikke kunde forslaa til Præsternes Pensionering, maatte der være tænkt paa meget store Pensioner, eller ogsaa maatte Præsterne gaa meget tidlig af.

Simonsen beklagede Præsternes Stilling til Konfirmationsspørgsinaalet, da det dog var saaledes, at selv Forældre, der gerne vilde have deres Børn konfirmerede til sædvanlig Tid, næsten kunde nødes til, hvis de havde Børnenes Livsmaal for Øje, at lade være med at lade dem konfirmere. En fattig Mand, som havde et Barn i Mellemaskolen, kunde ikke uden den største Bekymring lade Barnet gaa til Konfirmationsforberedelse i 14 Aars Alderen, da dets Undervisning derved kunde risikeres at forringes, og vente til 16-17 Aars Alderen var ikke heldigt og kunde forøvrigt slet ikke lade sig gøre, hvis Barnet havde faaet en Stilling. Derfor stillede Præsternes Vrangvillie 106 Mødet den 26. Juni 1914.

paa dette Punkt mange Familier i en uheldig Stilling. Præsternes Standpunkt syntes da ogsaa at være ganske unødvendigt og syntes kun at være et Udslag af Lyst til at sige, hvorledes Skabet skulde staa.

Samuelson spurgte Hr. N. Joh. Laursen, om Præsterne var villige til at foretage Begravelser om Søndagen, hvad de hidtil havde været uvillige til. Spørgsmaalet var ret stort for Arbejderne, da det kostede dem mange Penge om Aaret, at Begravelser kun kunde foregaa om Hverdage.

N. Joh. Laursen gentog, at Konfirmationsspørgsmaalet hørte hjemme i en Forhandling mellem Præsterne og Skoleautoriteterne. Det Afbræk, Konfirmationsforberedelsen gjorde i Undervisningen, var næppe saa stort, som det blev gjort til. Sommerforberedelsen drejede sig om ca. 60 Timer, altsaa kun 10 Skoledage, og da Skolen havde Børnene i 7 Aar, betød disse 10 Dage næppe noget stort Afbræk. Præsterne var utvivlsomt pligtige til at foretage Søndagsbegravelser, naar det forlangtes, og de maatte inden føje Tid gøres mulige ved Forhandling mellem Kirkegaardsbestyrelsen og Præsterne. Der var imidlertid næppe ret

mange, der vilde forlange Søndagsbegravelse. Iøvrigt troede Taleren, at mange Arbejdere fik udbetalt Løn for det Par Timer, de brugte til at følge ved en Begravelse.

Simonsen var forbavset over, at Hr. N. Joh. Laursen vilde reducere Ulempene ved Konfirmationsforberedelsen, saaledes som han havde gjort. 60 Timer var ganske vist det samme som 10 Skoledage, men hvis de 60 Timer ramte et enkelt Undervisningsfag, blev dette helt spoleret. Drejede det sig kun om 10 hele Dage, vilde det kun blive 10 Timer for det enkelte Fag, og det var noget helt andet. Taleren gad se, hvorledes det ved Eksamen vilde gaa de Mellemskoleelever, der mistede deres Engelskundervisning i et halvt Aar. Det lod til, at alt, hvad der ikke behagede Præsterne, ikke hørte hjemme i den foreliggende Sag.

Jakob Jensen fandt det drøjt at høre en Skolemand fortolke Sagen saaledes, som Hr. N. Joh. Laursen havde gjort.

Samuelson var glad ved at høre, at Præsterne ikke mere kunde stritte imod Søndagsbegravelse. Spørgsmaalet hørte hjemme ved den foreliggende Sag, der jo var en Lønningslov, fordi Arbejdstid og Løn hørte sammen. Det var kun meget faa Arbejdere, der fik Løn for den Tid, de anvendte til at gaa til Begravelse, og kun naar det var en Kammerat, der blev begravet.

N. Joh. Laursen havde sat Timetallet saa skarpt frem, fordi det var blevet fremhævet, at denne Forberedelse ødelagde Skoleundervisningen. Med lidt Behændighed fra Lærerens Side gik Børnene ikke tabt af ret meget, fordi de gik til Præst i Skoletiden. Denne Behændighed var Taleren selv i Besiddelse af, og han forudsatte, at Lærerne ogsaa var det.

Formanden kunde i Anledning af Hr. N. Joh. Laursens Spørgsmaal om Fordelingen henvise til § 7 i Ændringerne til Overenskomsten om Accidensernes Afløsning. Dermed var det jo nemlig sagt, at naar Fordelingsmaadens Ændring ikke medførte nogen Forhøjelse af Bykvotienten, 39 ½ Øre, saa var Beløbet til fri Fordeling mellem de accidensberettigede.

For Mindretallets 2 første Vilkaar for Tilslutning til Overenskomsten angaaende Accidens afløsningen stemte 8 imod 9. For det 3. Vilkaar angaaende Konfirmationsforberedelsen stemte 9 mod 8.

(J. Nr. 158-1914)

Indstilling fra Budgetudvalget om at tiltræde følgende Udkast til Overenskomst angaaende Afløsning af Højtidsoffer og Accidenser :

"Efter at der imellem Aarhus Byraad, Menighedsraadene og de offerberettigede i Aarhus Købstad er rejst Forhandling om at søge ændret Bestemmelserne i den siden 1ste Januar 1887 gældende Overenskomst om Højtidsofferets Afløsning og samtidig at søge de hidtidige Accidenser afløste, er der herom imellem Byraadet og Byens 4 Menighedsraad samt de offer- og accidensberettigede oprettet følgende Overenskomst :

§ 1-

Fra 31te Marts 1915 at regne ophører den Overenskomst at være gældende, som i Aaret 1886 blev indgaaet imellem Aarhus Byraad og de offerberettigede i Aarhus Købstad, og som er stadfæstet af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 29de Oktober s. A.

§ 2.

Ligesom enhver Opkrævning eller Modtagelse af Højtidsoffer i Aarhus ophørte fra 1ste Januar 1887, skal fra 1ste April 1915 at regne det samme gælde med Hensyn til Accidenser. De offer- og accidensberettigede ere herefter ikke berettigede til at kræve Betaling for kirkelige Handlinger, udførte for Byens Borgere, men paa den anden Side ere de heller ikke forpligtede til at udføre disse Handlinger for andre end for de til deres Menighed hørende Personer. Det bemærkes, at hvad Konfirmationen angaar, er allerede nu Adgangen fri til at benytte, hvilken Præst man ønsker, naar denne er villig til at modtage Konfirmanden, og Afløsningen af Betalingen maa derfor her ogsaa gælde de udensogns. - Personer, der afgaa ved Døden paa ét af Byens Sygehuse, høre, hvad Begravelsen angaar, til deres respektive Sogne.

De Præstefølge, som for Tiden udbetales til Præster i Domsognet og i Frue Sogn, og som knytte sig til kongeligt Reskript af 23de Maj 1821, indlemmes ogsaa under Bestemmelserne i nærværende Overenskomst.

§ 3.

For det tidligere Højtidsoffer og for de nuværende Accidenser samt for de under § 2 nævnte Præstepenge udbetales der fra 1ste April 1915 at regne de offer- og accidensberettigede et aarligt Vederlag. Vederlaget betales af Aarhus Kæmnerkasse med en Tolvtedel ved Begyndelsen af hver Maaned, Det sendes til Sognepræsterne, som herefter, hver for sit Sogns Vedkommende, fordeler det.

§ 4.

Vederlaget fastsættes til 1 Kr. 03 Øre for hver af Byens offer- og accidenspligtige Indbyggere, ved hvilken Betegnelse i nærværende Overenskomst forstaas samtlige til Folkekirken hørende Indbyggere med Undtagelse af de offer- og accidensberettigede selv, disses Hustruer og hjemmeværende, ikke skattepligtige Børn. Med Hensyn til de Indbyggere, der hører til Valgmenigheden, forholdes som foreskrevet i Lov Nr. 47 af 14de Marts 1913, § 4, 3die Stykke.

§ 5.

Da Byens offer- og accidenspligtige Indbyggere den 1ste Oktober 1912 udgjorde 61142, med hvilket Indbyggerantal der altsaa regnedes, da Forhandlingerne om Accidensernes Afløsning paabegyndtes i 1913, og med hvilket Tal der derfor her fremdeles regnes, bliver i Henhold til § 4 den Grundsum, der bliver at regne med efter nærværende Overenskomst, 62976 Kr. 26 Øre. Det nævnte Indbyggerantal fordeler sig saaledes paa Byens Sogne:Domsognet

17619, Frue Sogn 14986. Sct. Pauls Sogn 22078 og Sct. Johannes Sogn 6459.

§ 6.

Naar man fra den foranførte Grundsum drager den samlede Sum af Sogdenes Accidensers Gennemsnitsbeløb for Aarene 1908-1912 og - for 2 af Sogdenes Vedkommende - tillige de i § 2 nævnte Præstepenge, bliver der til Rest 36388 Kr. 66 Øre, og naar saa denne Rest, der altsaa udgør Vederlaget for Højtidsoffer, fordeles i Forhold til Fordelingen af Højtidsofferederlaget for 1913-14, vil hele Grundsummen, 62976 Kr. 26 Øre, være at fordele saaledes imellem Byens 4 Sogne: Domsognet 25033 Kr. 25 Øre, Frue Sogn 13532 27 Øre, Sct. Pauls Sogn 20289 Kr. 21 Øre og Sct. Johannes Sogn 4121 Kr. 53 Øre, hvorefter der i Henhold til § 4 tillægges eller fradrages for hvert Sogns Vedkommende 1 Kr. 03 Øre for hver offer- og accidenspligtig Indbygger, hvormed Sogdenes foranførte Indbyggerantal forøges eller formindskes.

De Summer, der aarlig skulle tilvejebringes i Henhold til § 6, og ved hvis Beregning Mandtalslisterne for det nærmest forudgaaende Regnskabsaar altid skulle være Grundlag, men bestandig under lagttagelse af, at kun de offer- og accidenspligtige medregnes, tilvejebringes igennem den almindelige Ligning af den personlige Kommuneskat, men saaledes, at de kun falde de offer- og accidenspligtige Skatteydere til Byrde. Fordelingen imellem hvert Sogns offer- og accidensberettigede skal derefter foretages saaledes", at Sognepræsten i Domsognet faar 47,4498 % af det paagældende Beløb, 1ste residerende Kapellan i samme Sogn 16,7808 %/o, 2den residerende Kapellan i samme Sogn 13,9140 %, Alterdegnen i samme Sogn i Forening med den præsteviede Medhjælper ved Sct. Johannes Kirke 21,8554 %/o (Skrivelse af 23de April 1910 fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet), Sognepræsten i Frue Sogn 44,2224 %. den residerende Kapellan i samme Sogn 31,6749 %", Alterdegnen i samme Sogn 24,1027 %", Præsteembederne i Sct. Pauls Sogn 75,1266 %", Alterdegnen i samme Sogn 24,8734 %, Sognepræsten i Sct. Johannes Sogn 78,3313 % og Alterdegnen i samme Sogn 21,6687 %.

§ 8.

Skulde denne Beregningsmaade medføre Tab for en eller flere af følgende Embedsmænd: Stiftsprovst V. Lindhardt, Pastor F. L. Østrup, Pastor H. O. Frimodt Møller, Pastor N. Joh. Laursen, Pastor C. F. Wagner, Pastor F. C. G. Schepelehn, Alterdegn J. Ølsgaard, Alterdegn J. C. Jensen, Alterdegn H. C. Holm og Alterdegn N. P. Nielsen, skal der igennem Ligningen tillige tilvejebringes et saadant særligt Tilskud, at ingen af dem i noget Regnskabsaar - for saa vidt der da ikke er Nedgang paa Grund af Indbyggerantallets Formindskelse, jfr. §6 - kommer til at oppebære mindre end det Beløb, som fremkommer ved at beregne Gennemsnitsbeløbet af vedkommendes Accidensindtægt for Aarene 1908-1912, hans Vederlag for Højtidsoffer for Aaret 1913-1914 og - for 4 Præsters Vedkommende - de i § 2 nævnte Præstepenge. Dette særlige Tilskud bortfalder dog efterhaanden i Forhold til, hvad den fra Bykvotienten stammende Indtægt maatte stige som Følge af Forøgelse af Antallet af offer- og accidenspligtige Indbyggere. Det vil dog her være at iagttage, at hele Bykvotienten, 1 Kr. 03 Øre, ikke skal tages i Betragtning her. Den Stigen, der stammer fra den Del af Kvotienten, som knytter sig til Accidenserne, 39½ Øre, bringer nemlig ikke Nedgang i Tilskuddet. Præsterne i Sct. Pauls Sogn lønnes efter Lov af 14de Marts 1913; men det foran nævnte Tilskud skal dog ydes ogsaa til disse Præsters Embeder, saa længe der paa Præstelønningsfonden hviler Pensionsbyrde i Anledning af Sognepræst Lyngbys Entledigelse, jfr. dog Bestemmelsen foran om eventuel Nedgang i

dette Tilskud samt om dets eventuelle Ophør, alt som Følge af eventuel Stigen af Sognets Indbyggerantal.

§ 9.

Den præsteviede Medhjælper i Sct Johannes Sogn hører ikke under de offer- og accidensberettigede, og der tilkommer ham derfor intet af det i § 8 ommeldte særlige Tilskud. I Henhold til Skrivelsen af 28de April 1910 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisnings væsenet skal der imidlertid afgives til ham 1/9 af det Domsognets offerberettigede tilfaldende Vederlag for Højtidsoffer, nemlig Halvdelen af Domsognets Alterdegneembedes Vederlag, og da dette Alterdegneembedes Vederlag for Aaret 1913-1914 var 4007 Kr. 95 Øre, fastsættes det Beløb, som vil være at afgive derfra, til 2003 Kr. 97 Øre aarlig, saa længe Embedet som præsteviet Medhjælper i Sct. Johannes Sogn beklædes af dets nuværende Indehaver.

§ 10.

Oprettelse af ny Sogne eller Forøgelse af Antallet af offer- og accidensberettigede Embedsmænd i et eller flere af de nuværende Sogne eller en hvilken som helst Ændring af den i Paragrafferne 6 og 7 foreskrevne Fordelingsmaade medfører ikke nogen Forhøjelse af Bykvotienten, 1 Kr. 03 Øre, eller af det i § 8 ommeldte særlige Tilskud.

§ 21.

Denne Overenskomst er gældende, ogsaa efterhaanden som Præsterne ved indtrædende Vakance komme paa fast Lønning, idet den muligt overskydende Sum da tilfalder Præstelønningsfonden.

§ 12-

Skulde de nu bestaaende kirkelige Forhold ved Lov eller paa anden Maade blive ændrede i nogen væsentlig Grad, denne Overenskomst vedrørende, og de ændrede Forhold ikke ere af saadan Art, at Overenskomsten ophører af sig selv, kan den til enhver Tid og fra hver af Siderne opsiges med et halvt Aars Varsel til Ophør en 31te Marts. Hvis der derimod ikke sker nogen væsentlig Ændring i de nu bestaaende Forhold, skal Overenskomstens Bestemmelser dog underkastes Revision i Aaret 1924, men vedblive at være gældende, hvis der ved saadan Revision ikke kan opnaas Enighed imellem Parterne".

Endvidere forelaa følgende Fortegnelse over de Summer, der for Regnskabsaaret 1913-14

i Aarhus er udbetalt som Højtidsofferverderlag og beregnede efter 28 Øre pr. 100 Kr. Skatteindtægt, samt Fortegnelse over det aarlige Gennemsnitsbeløb af Accidenser for Aarene 1908-12 og over Præstepenge til Præster i Domsognet og i Frue Sogn, alt sammenholdt med de offer- og accidensberettigedes Indtægter efter den i Forslag bragte Overenskomst (se Side 238 og 239) :

Formanden meddelte, at man under 17. Oktober havde modtaget en Skrivelse fra Kultusministeriet angaaende Sagens Ordning, og at en ligelydende Skrivelse samtidig var afgivet til Stiftsovrigheden. Af denne Skrivelse fremgik det, at Ministeriet "finder det rigtigst, at der, samtidig med at der er rejst Spørgsmaal om Afløsning af Offer og Accidenser, ogsaa er indledet Forhandling om en ny Overenskomst om Afløsning af Højtidsofferet, og at Afløsningen i det hele søges gennemført efter ensartede Principper, saaledes at samtlige disse Ydelser afløses mod et bestemt Beløb for hver af Købstadens til Folkekirken hørende Beboere, og at stadig Indbyggerantallet i Kommunens forudgaaende Regnskabsaar lægges til Grund ved Beregningen af det samlede Vederlags Størrelse". Ministeriet finder det imidlertid ikke alene "mest stemmende med § 4 i Lov af 14. Marts f.

A. indeholdende nogle Bestemmelser om Folkekirkens Præsters Lønningsforhold, at de to Overenskomster om Afløsning af Højtidsoffer og af Offer og Accidencer sammenarbejdes i en samlet Overenskomst om begge Forhold, men maa ogsaa finde denne Ordning praktisk paakrævet derved, at saavel Ligningen som Fordelingen m. m. af Afløsningsvederlagene rettest bør ske under eet". Efter Modtagelsen af denne Skrivelse var der blevet indledet Forhandlinger mellem Budgetudvalget paa den ene Side og de offer- og accidensberettigede og Menighedsraadene paa den anden, og Resultatet var blevet det foreliggende Udkast til Overenskomst. Da Ministeriet ønskede at se en nøjagtig Beregning over, hvad den ny og gamle Ordning vilde give i Vederlagssum, var den Side 238 og 239 aftrykte Fortegnelse blevet udarbejdet. Det fremgik af denne, at den samlede Udgift vilde blive 62976 Kr. 26 Øre plus det særlige Tilskud til de nulevende offer- og accidensberettigede paa ialt 12413 Kr. 79 Øre, hvilket særligt Tilskud imidlertid vilde bortfalde efterhaanden. Med Hensyn til Opsigelsen fandt Ministeriet det stridende mod Overenskomstens Karakter af en Afløsning for stedse, at den skulde kunne opsiges til Ophør med et halvt Aars Varsel. Derimod fandt Ministeriet intet at erindre imod, at der indsættes en Bestemmelse om, at Overenskomsten skal gøres til Genstand for en Revision senest 1924, men da saaledes, at forsaavidt der ikke opnaas Enighed om en ny Overenskomst, vedbliver den gamle at gælde. Byraadet havde ment, at de gamle

Præstepenge, som udbetales Præsterne i Domsognet og Frue Sogn i Henhold til kgl. Reskript af 1821 med 2400 Kr. aarlig, fremdeles skulde betales, saalænge de nuværende Præster sidder i Embedet, men MinisteHøjtidsoffervederlag for Aaret 1913-14.

Kr. 0.

Sognepræsten ved Domkirken..... 80!590

1ste residerende Kapellan ved samme Kirke 300596

2den residerende Kapellan ved samme Kirke 300596

Alterdegnen ved samme Kirke i Forening med den præsteviede Medhjælper ved

Sct. Johannes Kirke..... 400795

18035~77

Sognepræsten ved Frue Kirke..... 472497

Den residerende Kapellan ved samme Kirke 354373

Alterdegnen ved samme Kirke..... 236248

10631 18

Præsterne ved Sct. Pauls Kirke..... 1334695

Alterdegnen ved samme Kirke..... 381341

17160«1»1«2»6

Sognepræsten ved Sct. Johannes Kirke . . 255012

Alterdegnen ved samme Kirke..... 42502

2975 [14

Rekapitulation.

Domsognet..... 1803577

Frue Sogn..... 1063118

Sct. Pauls Sogn..... 1716036

Sct. Johannes Sogn..... 297514

48802 45

Højtidsofferavedlag for Aaret 1913-14.

Kr. 0.

Sognepræsten ved Domkirken..... 80!590

1ste residerende Kapellan ved samme Kirke 300596

2den residerende Kapellan ved samme Kirke 300596

Alterdeggen ved samme Kirke i Forening med den præsteviede Medhjælper ved

Sct. Johannes Kirke..... 400795

18035~77

Sognepræsten ved Frue Kirke..... 472497

Den residerende Kapellan ved samme Kirke 354373

Alterdeggen ved samme Kirke..... 236248

10631 18

Præsterne ved Sct. Pauls Kirke..... 1334695

Alterdeggen ved samme Kirke..... 381341

17160«1»1«2»6

Sognepræsten ved Sct. Johannes Kirke . . 255012

Alterdeggen ved samme Kirke..... 42502

2975 [14

Rekapitulation.

Domsognet..... 1803577

Frue Sogn..... 1063118

Sct. Pauls Sogn..... 1716036

Sct. Johannes Sogn..... 297514

48802 45 Gen'Indtægt |

nemsniits-Aarligtefter den .

beløb af Ac-1 Beløb af Ti,_en. Forslag Særligt

cidenser for Præste-,^Tilskud.

bragte Uver Aarenepenge. enskomst.

1908-1912. _____

Kr.O. Kr.O. Kr.O. Kr.O. Kr.O.

4968009333213917221187823203899

1492774666849654142007976462

12417842477434831276462

248266_____649061547111101950

10185211400002962098 ~ 2503325458773

18612160000718618598430120188

1244014000051877442863390141

150010_____38625832616460094

46053210000016236501353227270423

52906818637631524259339504

220322_____60166350466297001

749390_____246542620289[21436«1»1«2»5

13270038771232284564867

576171001198930810811

190317_____48783141215375678

101852114000029620982503325458773

46053210000016236501353227270423

74939024654262028921436505

19031748783141215375678

2418760240000753900562976261241379 riet fandt denne Ordning stridende mod Loven

og ønskede derfor Præstepengene med ind i Overenskomsten om Afløsningen sammen med de øvrige Ydelser. Derved var Vederlaget kommet op paa 1 Kr. 03 Øre for hver af Byens offer- og accidenspligtige Indbyggere. Da Sagen sidst forelaa for Byraadet, havde der været Uenighed om, hvorledes der skulde forholdes med Betalingen for kirkelige Handlinger for udensogns boende. Herom udtalte Ministeriet i den oflnævnte Skrivelse: "Hvis man overhovedet maatte nære Ønske om at gaa bort fra den i Overenskomstens § 1, 2. Stykke, indeholdte Bestemmelse om Adgang til at benytte udensogns Præst, skal man særlig ogsaa af Hensyn til dem, der maatte nære saadant Ønske, henstille, at Bestemmelsen affattes saaledes, at de offerberettigede herefter ikke ere berettigede til at kræve Betaling for kirkelige Handlinger udførte for Byens Borgere, men at de paa den anden Side heller ikke ere forpligtede til at udføre kirkelige Handlinger for andre end de til Menigheden hørende Personer. Det bemærkes, at hvad Konfirmationen angaar, er allerede nu Adgangen fri til at benytte, hvilken Præst man ønsker, naar denne er villig til at modtage Konfirmanden, og Afløsningen af Betalingen maa derfor her ogsaa gælde de udensogns". Spørgsmaalet om Præsternes Berettigelse til at modtage Betaling for Udførelse af kirkelige Handlinger for udensogns var altsaa ikke direkte berørt. Sluttelig bemærkede Taleren, at Budgetudvalget, i hvert Fald dets Flertal, fandt Overenskomsten god og fordelagtig for Byen og derfor kunde anbefale Byraadet at tiltræde den.

Mousten bemærkede, at Overenskomsten nok var saa god, som man kunde faa den, men dog langt fra saa god, som man kunde ønske den.

Ministeriet var gaaet imod Byraadets Ønsker paa alle Punkter med Undtagelse af et enkelt. Byraadet havde saaledes ønsket en Bestemmelse optaget i Overenskomsten om Tiden for Konfirmandundervisningen, men Ministeriet modsatte sig dette Krav under Paaberaabelse af, at det ikke hørte hjemme i denne Overenskomst. Det var maaske muligt, men naar Byen skulde betale Præsternes Løn, maatte Byraadet dog ogsaa være berettiget til at have Indseende med, hvornaar Konfirmationsforberedelsen skulde foregaa. Det syntes ogsaa at være ret mærkeligt, at der vedblivende skulde betales for Udstedelse af Daabsattester, men Ministeriet hævdede, at Betalingen ikke kunde bortfalde uden ved Lov, og at Rigsdagen havde modsat sig, at Betalingen bortfaldt. Kun med Hensyn til Betalingen for kirkelige Handlinger for udensogns Borgere var der opnaaet noget, nemlig at Præsterne ikke var berettigede til at forlange noget for saadanne Handlinger. Taleren kunde ikke stemme for Overenskomsten, men vilde afholde sig fra at stemme og anbefale sine Meningsfæller at gøre det samme.

Simonsen maatte tage Afstand fra Formandens Udtalelse om, at man var naaet til et for Byen godt og fordelagtigt Resultat. Overenskomsten var ikke blevet bedre af at have været hos Ministeriet, og Ordningen var i hvert Fald ikke blevet billigere for Byen. Da Sagen gik til Ministeriet, var Afløsningsvederlaget sat til 99½ Øre pr. offer- og accidenspligtig Indbygger, men da den kom tilbage, var Beløbet steget til 1 Kr. 03 Øre, Dette var ingen Fordel. Man kunde sige nu som saa ofte før, at naar der i de sidste 1½ Aar havde foreligget vigtige Sager, havde Mindretallets Nærværelse været ganske overflødig, idet der ikke var blevet taget Hensyn til dets Ønsker. I denne Sag havde hverken de offerberettigede eller Ministeriet gjort det. Kunde man have ventet en 4-5 Aar med denne Overenskomst, vilde det have været til stor Fordel for Kommunen, idet Aceidensafløsningen saa uden Tvivl vilde være ble ven betydeligt billigere. Men i Øjeblikket vilde det sikkert være haabløst at tænke paa at naa videre, uagtet Forholdet blev ret ugunstigt for Kommunen. Tidligere kostede Kirkevæsenet Kommunen aarlig ca. 86000 Kr., og saa havde de private noget flot skudt en betydelig Sum til. Denne sidste Sum bortfaldt, men til Gengæld maatte Kommunen yderlig punge ud med ca. 40000 Kr., saaledes at dens hele Udgift til Kirkevæsenet blev mellem 120000 og 140000 Kr. Dette var et ikke helt billigt Udslag af Spiresystemet. Det eneste lille Hensyn, Ministeriet havde taget til Mindretallets Ønsker, var nærmest af formel Art og vilde næppe komme til at betyde synderligt i Realiteten. Vel blev Præsterne ikke berettigede til at kræve Betaling for kirkelige Handlinger for udensogns Borgere, men de forbeholdt sig dog Ret til at modtage, hvad man vilde give dem. Det var altsaa et Slags Drikkepengesystem, der bibeholdtes, skønt et saadant Forhold ikke syntes synderlig tiltalende. I § 2 var Ministeriets Ordlyd tildels anvendt, men man havde dog ombyttet "kirkelige Handlinger" med Ordet "disse". Denne Ændring syntes ret uheldig. Ordet "saadanne" vilde have passet bedre, men det bedste vilde have været at sætte "kirkelige Handlinger". Bestemmelsen i § 11 var meget kedelig, og det var meget beklageligt, at et stærkt udpræget demokratisk Ministerium vilde være med til at forpligte en saa stærkt belastet Kommune som Aarhus til at yde Penge til Præsterne i andre Kommuner, som havde været mere knebne, men dette vilde blive Tilfældet efter Paragrafen, hvis Ordlyd er: "Denne Overenskomst er gældende, ogsaa efterhaanden som Præsterne ved indtrædende Vakance komme paa fast Lønning, idet den muligt overskydende Sum, da tilfalder Præstelønningsfonden". Præsternes og Degnenes Lønninger var nu meningsløst højt oppe her i Byen, saa det vilde have været naturligt at sige, at Byen kun skulde betale de ny Lønninger, efterhaanden som de nuværende Præster og Degne afgik. De nuværende

meget høje Lønninger skulde bibeholdes. Statens højeste Embedsmænd skulde jo sikres det mest mulige, uanset om Tiderne var gode eller dårlige. For Sognepræsten ved Domkirken var den Del af hans Indtægt, som nu skulde opgives, og det var endda ikke hans hele Indtægt, 13917 Kr. 'og for Sognepræsten ved Frue Kirke 7186 Kr. Ved Sct. Pauls Kirke fik Præsterne nu 18637 Kr., hvilket ikke var stort mere, end den ene Præst havde før Reguleringen. Alterdegne ved denne Kirke havde 6016 Kr. foruden 3000 Kr. i Løn som Lærer. Dette var udmærkede Lønninger, som der var noget vist ærgerligt i at skulle lægge til Grund for Skatteudskrivningen i Fremtiden. Ganske vist vilde man faa et lille Nedslag, efterhaanden som de nuværende Præster og Degne gik af, men hvor meget det blev, eller hvor længe det vilde vare, inden de gik af, vidste man intet om. Hvis Byraadet vilde protestere mod denne uretfærdige Ordning, vilde man maaske kunne faa Ministeriet til at se noget anderledes paa Sagen, men derom var der jo næppe Haab; Sagen var afgjort paa Forhaand. Det nyttede ej heller at stemme imod, men det vilde for Taleren være uforsvarligt at stemme for Ordningen.

N. Joh. Laursen skulde ikke komme dybt ind paa Sagen, som vist nu var moden til Afgørelse, men vilde kun fremkomme med nogle Bemærkninger overfor enkelte Udtalelser, der ikke skulde staa uimodsagt. Det var saaledes blevet sagt, at Overenskomsten ikke vilde være til Fordel for Kommunen. Dette var imidlertid ikke rigtigt. Forholdenes Natur havde medført, at enkelte af de nuværende Præster havde meget store Lønninger, hvilket hængte sammen med, at Offeraflysningen hvilede paa Skatteprincippet og Byens Vækst, men dette Forhold vilde den ny Ordning netop rette paa, derved at ikke Skatteprincippet, men Folketallet blev lagt til Grund for Beregningen. Taleren kunde derfor ikke se rettere, end at Kommunen vandt noget, samtidig med at Præstelønningsfonden ogsaa kunde staa sig ved Ordningen. Det havde ikke været helt let at faa Ministeriet til at gaa med til Ordningen, fordi denne i Modsætning til den nuværende Offeraflysning betød en Nedgang. Ministeriet var imidlertid gaaet med, fordi det kunde paavises, at Summen vilde være tilstrækkelig til at dække, hvad den skulde, men der vilde næppe blive noget til overs. Iøvrigt syntes der ikke at være nogen Overensstemmelse med Hensyn til dette Spørgsmaal mellem Socialdemokraterne her og i Horsens. Thi medens Socialdemokraterne i Aarhus Byraad havde modarbejdet Ordningen, saa havde man fra socialdemokratisk Side i Horsens Byraad samarbejdet med Præsterne der for at komme til en lignende Ordning. Under alle Omstændigheder var der ingen Tvivl om, at Overenskomsten vilde være til Fordel for den Del af Befolkningen, som Socialdemokraterne i Byraadet plejede at mene

sig som Repræsentanter for. Taleren citerede derefter følgende Passus af Overenskomstens § 2: "Det bemærkes, at hvad Konfirmationen angaar, er allerede nu Adgangen fri til at benytte, hvilken Præst man ønsker, naar denne er villig til at modtage Konfirmanden, og Afløsningen af Betalingen maa derfor her ogsaa gælde de udensogns , og udtalte, at Meningen heraf tydeligt var, at Præster, som modtog udensogns Konfirmander, ikke blot ikke maatte forlange, men heller ikke maatte modtage noget Vederlag derfor, altsaa at enhver Form for Konfirmandoffer inden for Byens Grænser bortfaldt. Taleren ansaa det for en given Sag, at Præsterne ikke nægtede at modtage udensogns Konfirmander, med mindre der kom saa stort et Antal, at det var umuligt at tage imod dem. Angaaende andre kirkelige Handlinger for udensogns, bemærkede Taleren, at han ansaa det for givet, at Præsterne ikke nægtede at udføre saadanne Handlinger, enten der blev ydet noget Vederlag for dem eller ej.

Simonsen maatte, hvis man skulde diskutere, hvorledes Socialdemokraterne i Horsens Byraad stillede sig i en lignende Sag, bede Hr. N. Joh. Laursen lægge Tallene frem, for det var jo ikke Princippet, men kun Udgiften, man her havde noget imod. Selvfølgelig var den nuværende Ordning for Offer afløsningen ganske urimelig, og det var saaledes en Fordel at komme bort fra den, men derfor var der ingen Mening i at tilføje ny Urimeligheder paa andre Omraader. Taleren syntes, at Hr. N. Joh. Laursen nok kunde have været saa beskeden at undgaa at tage Ordet i denne Sag, da hans Kollegaer havde varetaget hans personlige Interesser særdeles godt.

N. Joh. Laursen havde ikke følt sig forpligtet til at tie i denne Sag. Han opnaaede ikke nogen Fordel ved Ordningen og mente at have varetaget Byens Interesser.

Simonsen erindrede, at det ved en anden Sags Behandling var blevet sagt, at Fagforeningernes "Spids" var blevet skudt ind i Byraadet for at kunne varetage Arbejdernes Interesser. Nu havde Præsterne skudt en af deres "Spids" herind til at varetage deres Interesser.

Jakob Jensen syntes, at Hr. N. Joh. Laursen enten skulde have holdt Spørgsmaalet om Offer afløsningen i Horsens udenfor Debatten eller ogsaa have sørget for, at Papirerne og navnlig Tallene fra Horsens var til Stede. Efter Talerens Mening havde Hr. N. Joh. Laursen varetaget Præsternes Interesser paa bedste Maade. Taleren skulde ikke dvæle mere ved Overenskomsten, men ønskede dog at sige, at Præstestanden i denne Sag ligesom tidligere havde vist, at den ikke foragtede denne Verdens Goder, men søgte at faa saa

meget deraf, som der overhovedet kunde skaffes.

Efter Afstemningen udtalte

Niels Jensen, at Hr. N. Joh. Laursen var i saa nær personlig Berøring med denne Sag, at han ikke var berettiget til at deltage i Afgørelsen.

Formanden hævdede, at det tilkom ham at afgøre, hvorvidt et Medlem kunde deltage i en Afstemning eller ej, og at Standsinteresser ikke udelukkede et Medlem fra at deltage i en Beslutning.

Indstillingen vedtoges med 11 Stemmer; 7 stemte ikke.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. februar 1915 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 158-1914)

Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Approbation paa Overenskomsten om Afløsning af Højtidsoffer samt af Offer og Akcidenser.

Til Efterretning.

